

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ
ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОВА
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ КОМУНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І.Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА
ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
УНІВЕРСИТЕТ АНКАРА ХАДЖИ БАЙРАМ ВЕЛИ (ТУРЕЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
АНАТОЛІЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (ТУРЕЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
УНІВЕРСИТЕТ КАСТАМОНУ (ТУРЕЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
СТАМБУЛЬСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ АЙДИН (ТУРЕЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
ЛЮБЛІНСЬКА ВИЩА ШКОЛА (РИКІ, ПОЛЬЩА)
ЄВРОПЕЙСЬКА ВИЩА ШКОЛА МЕДИЧНИХ І СОЦІАЛЬНИХ НАУК (ВАРШАВА, ПОЛЬЩА)
МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ НАУК (ЛОМЖА, ПОЛЬЩА)
БЕРГЕНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (НОРВЕГІЯ)
ВІДДІЛ ПОРІВНЯЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ІНСТИТУТУ ПЕДАГОГІКИ НАПН УКРАЇНИ



Збірник матеріалів

VII Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності»

Тернопіль
2024

УДК 159.98:37.091
Р 64

Р 64 Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності: збірник матеріалів VII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, Україна, 10-11 жовтня 2024 року) / Редколегія: О. М. Петровський, І. М. Вітенко, О. І. Когут, Ю. Ч. Шайнюк, В.Є. Кавецький, О.Я. Жизномірська, М.М. Корман, Т. В. Магера, Г.І. Герасимчук, Н.Б. Стрийвус. Тернопіль: ФОП Осадца Ю.В. 2024. 370 с.

У збірнику публікуються тези доповідей учасників VII Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності», проведеної на базі Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти 10-11 жовтня 2024 р.

Усі матеріали збірника подаються в редакції авторів. Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен та інших даних несуть автори.

Рекомендовано до друку науково-методичною радою Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти (протокол №6 від 01.11.2024 р.)

УДК 159.98:37.091

© Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти, 2024

Duisebayeva D.	
HARMANLANMIŞ ÖĞRENME DENEYİMİ: İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI LİSANS PROGRAMI ÖRNEĞİ.....	132
Erkan Haras	
CHILD PROTAGONISTS IN GÜRAY SÜNGÜ'S STORIES.....	149
Zhang Gege	
MODERN THEORETICAL APPROACH TO TRAINING FUTURE SPECIALISTS IN MUSIC ART BASED ON INTERDISCIPLINARY INTEGRATION.....	153
Жизномірська О. Я.	
ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ: ВИКЛИКИ ДЛЯ АСИСТЕНТА ПЕДАГОГА.....	155
Житомирський А.	
ЗМІСТ ТА НАПРЯМИ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ В ОСВІТНЬОМУ ЗАКЛАДІ.....	157
Жмурко О.	
СТАНОВЛЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ В ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ.....	159
Заводна Л. М.	
СЛОВНИКИ ВІЙНИ: НОВІТНЯ ЛЕКСИКА, НАРОДЖЕНА РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЮ ВІЙНОЮ	162
Зайченко І. В.	
ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКОЛИ У ТВОРЧОСТІ Я.Ф. ЧЕПІГИ	164
Zencirci O.	
SLAV DİLLERİNDE EDAT VURGULU SESBİLİMSEL SÖZCÜKLER ÜZERİNE İNCELEME.....	168
Зубаль І. М.	
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕРЕРВНОСТІ НАВЧАННЯ ТА РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ..	170
Іскерський І. С.	
ПРО НЕОБХІДНІСТЬ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ЧАСІ У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІОНОМІЧНИХ ПРОФЕСІЙ	173
Кабанець А. В.	
ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ.....	176
Кавецький В. Є., Когут О.І.	
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД УЧНЯ З ООП В УМОВАХ НОВИХ СУСПІЛЬНИХ ВИКЛИКІВ.....	177
Кашук Н.	
ФОРМУВАННЯ РОЗУМОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ НА УРОКАХ ІСТОРІЇ У ЗАКЛАДІ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ.....	179

відкритої та прозорої роботи з кожним, адже це сприяє обізнаності з різних питань діяльності.

Результати проєкту:

- 200 000 дітей дошкільного віку, зокрема старшого дошкільного віку (5-6 років) отримають доступ до удосконаленої домашньої освіти та розвиваючих заходів. Діти мають змогу отримувати дошкільну освіту у змішаному форматі.

- Щонайменше 200 000 місцевих та дітей з числа внутрішньо переміщених осіб мають доступ до безпечного середовища.

- Щонайменше 5000 тисяч батьків готові підтримати своїх дітей, адаптувати їх до умов закладу, організувати діяльність дітей в домашніх умовах, спрямовану на виконання державного стандарту дошкільної освіти (Базового компонента дошкільної освіти).

- Щонайменше 4 000 дітей отримують користь від змішаної форми організації освітнього процесу, яка включає очне відвідування дітьми закладів та дистанційну підтримку батьків та дітей вдома.

- Спроможність і готовність вихователів (4 000 осіб) працювати з дітьми та задовольняти їхні потреби у процесі взаємодії.

- Розроблено навчально-методичний комплект для організації освітнього процесу у змішаному форматі.

- Розроблено інструктивно-методичні рекомендації МОН України щодо організації освітнього процесу у змішаному форматі.

Що потрібно педагогам закладів дошкільної освіти, які щодня мають дивувати дитину, викликати в неї захоплення, формувати ціннісне ставлення до навколишнього світу? Від керівництва, батьків — розуміння та повага, від держави — визнання престижності професії та фінансова підтримка. А також — постійний інформаційний та методичний супровід діяльності: практичний, своєчасний, доступний, зрозумілий.

Найліпша професія – бути фахівцем своєї справи. Замислювати і реалізовувати проєкти. Бути гнучким і швидко реагувати на потребу корегувати процес. Уміти організовувати і організовуватися. А ще – милуватися результатом, пишатися і надихатися ним. У дошкільній працюють талановиті люди. Упевнена, що кожна дитина не залишиться поза нашою увагою. Україні – квітнути, нам – робити своє: чесно, якісно, прозоро, результативно.

Література

1. Базовий компонент дошкільної освіти України / Під наук. керівн. Піроженко Т. О., авт. кол-в: Байер О.М., Безсонова О.К., Брежнєва О.Г., Гавриш Н. В., Загородня Л. П. та ін. 2021. URL: <https://ezavdnz.mcfr.ua/868347> (дата звернення: 03.11.2023).

2. Методичний посібник для регіональних тренерів щодо забезпечення безперервності навчання та розвитку дітей дошкільного віку в умовах кризи в Україні / Упоряд.: Н.В. Омеляненко, О.Г. Косенчук, Т.Л. Гурковська, Ю.Г.Косенчук, Н.М. Миськова. 2023. URL: <https://drive.google.com/file/d/1aNSXSXyv2ifQvbRijgDEFmfEk4IJj5TG/view?usp=sharing>

3. Токаренко Н. М. «Метод проєктів як ефективний засіб організації розвивально-пізнавальної активності дітей старшого дошкільного віку» URL: http://poipro.pl.ua/otmz/kruglyj_stol/3.pdf.

Іскерський І. С.

кандидат технічних наук, викладач
кафедри машинознавства і транспорту
Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка
iskerskuj@ukr.net

**ПРО НЕОБХІДНІСТЬ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ЧАСІ У МАЙБУТНІХ
ФАХІВЦІВ СОЦІОНОМІЧНИХ ПРОФЕСІЙ**

Готовність майбутнього фахівця соціономічного профілю до професійного саморозвитку виступає важливою психологічною складовою підвищення продуктивності праці. Означене поняття розглядають, як «процес, що характеризується позитивним ставленням до фаху, прагненням до неперервного самовдосконалення, оперування ІКТ-засобами навчання, тобто персональною інформаційною мобільністю, має чітку структуру та критерії, які в умовах дистанційного навчання набули нового бачення та сенсу» [2, с. 55]. Ми розглядаємо таку готовність, як результат впливу мотиваційних, вольових, когнітивних рис особистості на рівень самоконтролю за способом розв'язання професійних завдань відповідно до певної стадії професійного росту.

Життя фахівця соціономічного профілю в сучасних мінливих умовах вимагає від нього готовності самостійно ухвалювати відповідальні рішення в ситуації вибору, прогнозуючи можливі наслідки, знаючи свої індивідуально-психологічні особливості та вмюючи ефективно використовувати свій психофізичний потенціал, вимагає вмінь сприймати й усвідомлювати себе в часі, визначати свій психологічний (суб'єктивний) час для максимальної професійної та особистісної самореалізації.

Ідентифікація професійного розвитку, представленого в часовій перспективі, з певним етапом розвитку конкретної компетентності задає ритм такого собі «внутрішнього годинника» суб'єктивного часу фахівця. Якість ідентифікації виступає важливою умовою, що сприяє продуктивній професіоналізації. Мета, вписана в життєву перспективу, по-перше, сприяє глибшій ідентифікованості якості становлення професіоналізму з досягнутими результатами праці. По-друге, інтенсифікує сам процес пошуку шляхів ефективного саморозвитку. Вона створює особливий часово-просторовий континуум, у якому суб'єкт пов'язує роз'єднані в часі й просторі об'єкти, надає їм своєї часової цілісності та циклічності.

Високий ступінь невизначеності моделі свого професійного майбутнього знижує мотивацію його досягнення. Це, у свою чергу, розтягує часову дистанцію розвитку професіоналізму на невизначений час. Виникає замкнута циклічна залежність компонентів професіоналізму, що блокує його розвиток. З одного боку, не маючи виражених професійних перспектив, такі фахівці прагнуть утвердитися «в сьогодні» через завищену самооцінку і захист професійного «Я». З іншого боку, «захисна професійна позиція» значно знижує в цілому якість професійної антиципації.

Виражена здатність фахівців соціономічних професій до адекватної віково-часової ідентифікації професійного розвитку спирається не на процеси самоствердження в сьогодні, а на спрямованість у майбутнє (передбачає розвиненість тривалості часової перспективи).

Численними дослідженнями [3; 4; 7] доведено, що найбільш значущим етапом у розвитку професіоналізму фахівця соціономічного профілю виступає «стартовий» період, який у більшості триває п'ять і більше років.

Необхідність психологічного супроводу професійного становлення здобувачів вищої освіти підтверджують дослідження К. Бабак [1], О. Савицької [6], які характеризують уявлення студентів про майбутнє як невизначені. При цьому багато представників студентської молоді не мають вибудованої стратегії життя, не розуміють свою мету в житті.

Вважаємо за необхідне для майбутніх фахівців соціономічних професій у процесі навчання опанувати не тільки можливості, пов'язані з їхньою вузькопрофесійною спрямованістю, а й розвинути більш загальні здібності, до яких належить компетентність у часі. Нам імпонує трактування часової компетентності, представлене І. Ламаш, О. Шатковською: «це інтегральний феномен, який характеризує особистість за ступенем володіння часом та може бути визначений через ефективність оцінювання внутрішньої та зовнішньої ситуації, а також застосування знань та вмінь для вирішення життєвих завдань, що забезпечує конструктивне володіння особистістю часом» [5, с. 184].

Орієнтація в часі, бачення в ньому себе, свого особистого, професійного життя можливі за розвиненої часової перспективи. Без розвиненої часової перспективи самовизначення особистості, її самореалізація, саморозвиток, зокрема й професійний, є

ускладненими. Часову перспективу розглядають, як передумову продуктивної соціалізації, формування і розвитку особистості, необхідну частину світогляду людини, що визначає і відіграє роль в усвідомленні сенсу життя, у самореалізації, оскільки вона пов'язана з цінностями, планами досягнення можливих цілей.

Часова перспектива є умовою професійного самовизначення і потребує розвитку. Під час навчання у ЗВО відбувається процес життєвого й професійного самовизначення. Самовизначення передбачає вміння діяти на основі свідомо ухваленого рішення, що стосується майбутнього, і розгортається в межах життєвого поля особистості, простору реальної дії, що охоплює минуле, сьогодення і майбутнє. Професійне самовизначення, що відбувається в період навчання у ЗВО, неможливе без розвиненої часової перспективи. Воно відбувається у зв'язку з нею і, одночасно, визначає її зміст у майбутньому. Ми переконані, що необхідно розвивати часову перспективу, формуючи компетентність у часі в період навчання у ЗВО, щоб результат діяльності був продуктивним, ефективним для подальшої професійної та життєвої самореалізації.

Навчання у ЗВО має бути націлене не тільки на здобуття знань, необхідних для професійної діяльності, а й на формування професійної самосвідомості майбутнього випускника, що перебуває в нерозривному зв'язку з його професійним самовизначенням. Розвинена часова перспектива, сформована компетентність у часі майбутнього професіонала, а саме: продуктивне використання часу, орієнтація в часі, здатність структурувати час, дбайливе відношення до часу, його ощадливе використання – уможливають оволодіння більшим обсягом знань, удосконалення у своїй майбутній професії, а також побудову реальної професійно-життєвої перспективи, що стане гарним фундаментом для успішної самореалізації, забезпечить психологічне благополуччя особистості.

Література

1. Бабак К. В. Психологічний супровід професійного розвитку студентів педагогічного коледжу: структурно-інтегративний підхід. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського*. Психологічні науки. 2015. № 2. С. 7–12.
2. Дубровіна І. В., Людвік В. А., Ружицький В. А. Готовність до професійного саморозвитку студентів у просторі дистанційної освіти. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького*. Серія «Педагогічні науки». 2023. Випуск № 2. С. 52–58.
3. Кокун О. М. Психологія професійного становлення сучасного фахівця: Монографія. К.: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2012. 200 с.
4. Курлянд З. Н. Теорія і методика професійної освіти: Навч. посібник. К. : Знання, 2012. 390 с.
5. Ламаш І. В., Шатковська О. С. Особливості компетентності у часі комбатантів анти-терористичної операції (АТО). *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2016. Випуск 6. том 1. С. 181–185.
6. Савицька О. В. Психологічний супровід професійного навчання як умова формування психологічної готовності до професійної діяльності. *Збірник наукових праць К-ПНУ імені Івана Огієнка, Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України*. Проблеми сучасної психології. 2009. Випуск 4. С. 353–360.
7. Хоржевська І. М. Професійний розвиток особистості, шляхи розвитку професіонала. *Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського*. Психологічні науки, 2013. С. 304–307.